

Učenci novinarji

Nastajanje šolskih glasil

✍ Anita Žibrek

Na podružnični šoli na Kokrici, ki spada pod OŠ Franceta Prešerna Kranj, že vrsto let deluje novinarski krožek. Vanj se lahko vpišejo učenci od tretjega do petega razreda. Pri tem krožku se seznanijo z delom novinarjev, spoznajo lektorje in njihovo delo. Seznanijo se s tem, kako in kje nastajajo članki. Primerjajo in razlikujejo med časopisi in revijami ter spoznajo pojem kolofon. Lotevajo se anket in zelo radi intervjuvajo. Še najbolj jih veseli urejanje literarnih in likovnih prispevkov učencev. Urejene prispevke dvakrat letno pošljemo za objavo v vaškem glasilu Vaščan. Vsako šolsko leto v maju ali na začetku junija izdamo tudi dve šolski glasili: Drobiž in Drobižek.

Cilji novinarskega krožka na naši šoli

Mentorica novinarskega krožka sem že deset let. Vključijo se lahko učenci od tretjega do petega razreda in morajo biti pri branju in pisanju samostojni. Praksa je pokazala, da skoraj vsi tretješolci, ki se priključijo tej interesni dejavnosti, pri tem vztrajajo vsa tri leta, se pravi do zaključka šolanja na podružnični šoli. Nekateri učenci se priključijo šele v četrtem ali petem razredu.

Cilji, ki jim pri tem krožku sledim vse šolsko leto, so:

a) Priprava in izdaja šolskih glasil *Drobiža* in *Drobižka*.

b) Dvakrat letno zberemo in uredimo literarne in likovne prispevke učencev iz vseh razredov podružnične šole ter tudi likovne prispevke otrok iz vrtca na Kokrici. Urejene prispevke pošljemo za objavo v vaško glasilo *Vaščan*.

c) Pridobivanje znanja in določenih spretnosti:

- učenci spoznajo nove pojme: članek, novinar, lektor, urednik, založnik, založba, naklada, uvodnik;
- zapomnijo si, kaj je kolofon in katere podatke vsebuje;
- razlikujejo med revijami in časopisi;
- razlikujejo med anketami in intervjuji;
- samostojno izvedejo ankete in obdelajo anketne vprašalnike; samostojno izvedejo intervjuje.

č) Psihosocialni vidik: učenci si s sooblikovanjem šolskih glasil krepijo samozavest in pozitivno samopodobo. S svojimi predlogi in pisanjem so lahko tudi kreativni in ustvarjalni.

Individualizacija in diferenciacija pri novinarskem krožku

Z učenci se kot mentorica dobivam preko celega šolskega leta. Pri tej interesni dejavnosti sem uvedla individualizacijo in diferencirano delo učencev, kar je hkrati praktično in logično.

Primer: Že v prvih urah se učenci seznanijo z novimi pojmi. Toda resnično novi so le za tiste učence, ki to dejavnost obiskujejo prvo leto. Učenci, ki drugo ali tretje leto obiskujejo dejavnost

(v nadaljevanju bom uporabljala izraz starejši učenci), jih slišijo že drugi ali celo tretjič. Pri tem pride v poštev neke vrste diferenciacija. Gre za to, da jih kot mentorica vodim z vprašanji tako, da oni razložijo pojme novincem. Starejši učenci se pri tem poistovetijo z delom učitelja; so kot učitelji mlajšim učencem.

Ta diferenciacija oziroma individualizacija vsako leto poteka malo drugače, saj gre vsako leto za drugačno skupino učencev (glede na to, koliko je v njej novincev in koliko starejših učencev).

Pestrost oziroma drugačnost individualizacije se kaže v uporabi različnih oblik in metod dela, ki jih uporabljam (frontalno, skupinsko, v dvo-

Naslovnica glasila Drobiž. Arhiv: Anita Žibrek.

jicah; delo z besedilom; ustno, pisno ipd.).

Podobno diferenciram tudi delo v nadaljevanju – ko primerjamo in razlikujemo revije in časopise, ko primerjamo kakovost revij in mladinskega tiska ter kakovost časopisov na slovenskem tržišču.

Individualizirano delo učencev pa je močno poudarjeno, ko pridemo do anket in intervjujev. Šele ko novinci spoznajo razliko med anketo in intervjujem, se lotimo praktične izvedbe le-teh.

Anketiranje in intervjuji

Učenci novinarskega krožka največ anket opravijo med učenci, ki krožka ne obiskujejo. Sicer pa anketirajo tudi zaposlene na šoli (tako učitelje, vzgojiteljice kot tehnični kader), starše (v popoldanskem času, ko prihajajo po otroke, na govorilne ure ali na sestanke), včasih tudi druge vaščane.

Anketna vprašanja učenci novinarskega krožka predlagajo sami (tako novinci kot starejši učenci), včasih predlagam jaz. Učence razdelim v skupine ali dvojice, jim dam navodila, nato gredo na 'teren'. Seveda imajo za to opravljanje naloge več dni časa. Skupine (dvojice) sestavim tako, da je v vsaki skupini (dvojici) vsaj en starejši učenec, da vodi in usmerja delo. Ko opravijo terensko delo, je treba to gradivo (podatke oziroma odgovore) obdelati. To običajno storijo starejši učenci, novince pa usmerjam, da budno spremljajo delo in se ob tem učijo.

Starejši učenci kasneje opravljajo tudi intervjuje z različnimi ljudmi. Velikokrat gre za zaposlene na šoli, redkeje pa za učence. Intervjuje opravljajo tudi med drugimi bolj ali manj znanimi oziroma zanimivimi ljudmi s Kokrice in okolice (npr. med športniki, kulturnimi delavci, med ljudmi, ki se ukvarjajo s kakim zanimivim hobijem ali vodijo kako zanimivo dejavnost). Vsakič, ko gre starejši učenec na teren, gre z njim tudi eden ali več novincev, da se učijo iz primerov.

Veliko opravljenih anket in intervjujev objavimo v naših šolskih glasilih, zato se mi zdi prav, da je v njih

omenjenih čim več imen učencev, ki so prispevali svoje odgovore v anketi. Če primerjamo anketo z intervjujem, lahko ugotovimo, da intervju z enim učencem zavzame približno enako prostora kot anketa, kjer je navedenih več odgovorov (s tem pa tudi več učencev), zato izvedemo več anket kot intervjujev.

To se mi zdi še posebej smiselno, ker pri nas že nekaj let v juniju, ko glasili izideta, vsak učenec prejme eno od šolskih glasil za simbolično ceno. Prvošolci in drugošolci dobijo *Drobižek*, ostali učenci pa *Drobiž*.

Zbiranje literarnih in likovnih prispevkov

Tako kot večina občin oziroma krajevnih skupnosti ima tudi KS Kokrica svoje glasilo: *Vaščan*, ki izide dvakrat letno. V njem vedno dve strani posvetijo literarnim in likovnim prispevkom učencev podružnične šole s Kokrice.

Za objavo v *Vaščanu* člani novinarskega krožka izvedejo nekaj preprostih anket med učenci prvih in drugih razredov. Med ostalimi učenci pa zberemo literarne prispevke, ki so jih za to priložnost pisali na mojo pobudo oziroma pri drugih učiteljih pri slovenščini ali za domačo nalogo. Med zbranimi deli naredimo ožji izbor. Pazimo, da vedno zajamemo nekaj proznih del in nekaj poezije. Podobno zbiramo po razredih tudi likovne prispevke učencev. Vsak razred na šoli prispeva po nekaj del. Vse prispevke potem pripravim za objavo; se pravi, da jih pravopisno, slogovno in vsebinsko popravim, slike ter risbe otrok pa ustrezno obdelam. Nato vse skupaj uredim v smiselno celoto.

Drobiž in Drobižek

Podobno kot zbiramo prispevke za *Vaščana*, zbiramo tudi prispevke učencev za glasili *Drobiž* in *Drobižek*. Kot že rečeno, glasili izideta enkrat letno. Dolgo je izhajalo eno samo glasilo za vse učence od prvega do četrtega razreda takratne osemletne osnovne šole. Novost, da izideta dve glasili, sem uvedla šele pred nekaj leti.

Poleg vsebine je med *Drobižem* in *Drobižkom* razlika v pisavi. To pa je bil tudi glavni vzgib oziroma povod, da sem se odločila za dve glasili. Vse besedilo v *Drobižku* je napisano z velikimi črkami. S tem sem zagotovila, da učenci iz prvega in drugega razreda, ki že znajo brati ali pa se učijo oziroma se želijo naučiti brati, lahko berejo to glasilo že bolj ali manj samostojno.

Razlika pa je tudi v vsebini. V *Drobižku* so kot likovni prispevki objavljena dela otrok iz vrtca na Kokrici ter učencev iz prvih in drugih razredov, medtem ko v *Drobižu* objavljamo le likovne prispevke učencev od tretjega do petega razreda. V *Drobižku* objavljamo anketne odgovore prvošolcev in drugošolcev. Ostala besedila v *Drobižku* pa so plod učencev višjih razredov, ki so jih pisali za mlajše šolarje. Nekaj besedil starejših učencev se pojavlja v obeh glasilih, le da so natisnjena z različno obliko črk.

Vedno pazim, da je v obeh glasilih objavljenih kar precej pesmic oziroma otroške poezije naših šolarjev. Ostala prozna besedila, ki jih pišejo učenci za objavo v glasilih, pa so: doživljajski in domišljajski spisi, razni opisi, pravljice, različna humorna besedila, šale, različni nasveti, pa tudi krajša dramska dela.

Mnenja učencev, ki so več let soustvarjali šolska glasila

Na moje vprašanje, kaj jim je bilo pri krožku najbolj všeč, so odgovarjali zelo različno. Povzemam nekaj njihovih najpogostejših odgovorov:

- lahko so opravili veliko anket med učenci;
- mlajše šolarje so pri odgovorih spodbujali, jih usmerjali in jim pomagali;
- všeč jim je bila vsebina anketnih vprašanj in tudi odgovori učencev;
- kadar so naredili kak intervju, so se počutili kot 'pravi novinarji';
- dejavnosti pri krožku so bile zelo pestre, delo je bilo individualno;
- imena sodelujočih učencev so bila objavljena v glasilih;
- krožek ni potekal vedno na isti dan v tednu in ne ob istem času;
- učenci uredniškega odbora so dobili glasilo brezplačno. ■